

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τέταρτος

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶνε ἰτησία:— Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6. 23 Ὀκτωβρίου 1877

ΤΟ ΟΡΩΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΗ ΟΡΩΜΕΝΟΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ F. BASTIAT]

Συνέχεια· εἰδ. σελ. 657.

V. ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ.

Ὅταν τὸ ἔθνος πεισθῇ ὅτι μεγάλη τις ἐπιχειρήσις εἶναι ὠφέλιμος τῇ κοινωνίᾳ, οὐδὲν φυσικώτερον τοῦ νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὴν διὰ κοινοῦ ἐράνου. Ἄλλ' ὁμολογῶ ὅτι ἐξαντλεῖται ἡ ὑπομονή μου ὅταν ἀκούω ν' ἀναφέρωσιν πρὸς ὑποστήριξιν τοιαύτης ἀποφάσεως τὸν οικονομικὸν σολοικισμόν· «Ἄλλως τε εἶναι καὶ μέσον πορισμοῦ ἐργασίας εἰς τοὺς ἐργάτας.»

Τὸ Κράτος ἀνοίγει ἢ ἐπισκευάζει ὁδὸν, οἰκοδομεῖ ἀνάκτορον, ὀρύσσει διώρυγα, λοιπὸν παρέχει ἐργασίαν εἰς τινὰς ἐργάτας. Τὸ ὀρώμενον. Ἄλλὰ διὰ τοῦτου καταδικάζει εἰς ἀργίαν ἄλλους ἐργάτας. Τὸ μὴ ὀρώμενον.

Πρόκειται περὶ ὁδῶν. Χίλιοι ἐργάται ἔρχονται πᾶσαν πρωίαν, ἐπιστρέφουσι πᾶσαν ἐσπέραν καὶ λαμβάνουσι τὰ ἡμερομίσθια τῶν. Ἀναντίρρητον. Ἄλλ' ἂν δὲν εἶχεν ἀποφασισθῇ ἡ ὁδὸς, ἂν δὲν εἶχον ψηφισθῇ αἱ ἀναγκαῖαι πιστώσεις, οἱ εὔρωστοι οὗτοι ἐργάται δὲν ἤθελον ἔχει οὔτε τὴν ἐργασίαν αὐτὴν, οὔτε τὰ ἡμερομίσθια αὐτά. Καὶ τοῦτο ἀναντίρρητον.

Ἄλλ' αὐτὸ καὶ μόνον εἶναι; Πρὸς τὴν ἐπιχειρήσιν, ἐν συνόλῳ, δὲν ἀπαιτεῖται τι ἄλλο; Ἄμα τῇ ὑπὸ τοῦ προέδρου ἀπαγγελίᾳ τῆς ἐπισήμου ῥήτρας: «Ἡ συνέλευσις παρεδέχθη», τὰ ἑκατομμύρια κατέρχονται ὡς ἐκ θαύματος διὰ μιᾶς τῶν ἀκτίνων τῆς σελήνης, ὡς δι' ὁδοῦ, εἰς τὰ κιβώτια τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείων; Δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς συμπλήρωσιν νὰ ὀργανίσῃ τὸ Κράτος τὴν εἰσπραξίν, καθὼς ὀργανίζει καὶ τὴν δαπάνην; Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ θέσῃ μὲν τοὺς εἰσπρακτορας εἰς κίνησιν, ν' ἀπαιτήσῃ δὲ παρὰ τῶν φορολογουμένων τὸν φόρον;

Σκέφθητε λοιπὸν καὶ περὶ τῶν δύο ἐπόψεων τοῦ ζητήματος. Παραδεχόμενοι τὸν προσδιορισμὸν, τὸν ὅποιον τὸ Κράτος δίδει εἰς τὰ ψηφισθέντα ἑκατομμύρια, παραδέχθητε καὶ τὸν προσδιορισμὸν, τὸν ὅποιον καὶ οἱ φορολογούμενοι ἤθελον δώσει, ἀλλὰ δὲν δύνανται πλέον, εἰς τὰ ἴδια ἑκατομμύρια. Πότε θέλετε ἐννοήσει ὅτι ἡ δημοσία αὐτὴ ἐπιχειρήσις εἶναι μετὰλλιον, ἐπὶ τοῦ ἑνὸς μέρους τοῦ ὁποίου εἰκονίζεται ἐργάτης

ἐργαζόμενος, μετ' ἐπιγραφῆς: «Τὸ ὀρώμενον», καὶ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου ἄλλος ἐργάτης ἀργὸς, μετ' ἐπιγραφῆς: «Τὸ μὴ ὀρώμενον»;

Τὸ σόφισμα, ὅπερ πολεμῶ ἐνταῦθα, εἶναι τοσοῦτω κινδυνωδέστερον, περὶ δημοσίων ἔργων προκειμένου, ὅσον χρησιμεύει εἰς δικαιολόγησιν τῶν μωροτέρων ἐπιχειρήσεων καὶ ἀσωτειῶν. Ὅταν σιδηρόδρομός τις ἢ γέφυρά τις παρέχῃσι τῷ ὄντι ὠφέλειαν, ἀρκεῖ νὰ ἐπικαλεσθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτὴν τὴν ὠφέλειαν. Ἄλλ' ὅταν οὐδεμία προξενεῖται ὠφέλεια, τί κάμνουσιν; Αὐτὸ τοῦτο, μυκτηρίζοντες τὴν κοινωνίαν λέγουσι· «Πρέπει νὰ δοθῇ ἐργασία εἰς τοὺς ἐργάτας.»

Καὶ τοῦτο εἰπόντες διατάττουσι σήμερον τὴν κατασκευὴν καὶ αὖριον τὴν καταστροφὴν, δὲν ἠξέωρω τίνος ἔργου· διότι καὶ ἡ καταστροφὴ παρέχει ἐργασίαν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ μέγας Ναπολέων ἐθεώρει ὅτι ἔπραττεν ἔργον φιλανθρωπίας διατάττων νὰ σκάπτωσι πρῶτον καὶ νὰ γεμίζωσιν ἔπειτα χάνδακας. «Τί σημαίνει, ἔλεγε, τὸ ἀποτέλεσμα; Τὸ οὐσιῶδες εἶναι ἡ διάδοσις τοῦ πλοῦτου ἐν ταῖς ἐργατικαῖς τάξεσι.» Δὲν προσεῖχεν ὁμως ὅτι ὁ πλοῦτος ἔρχεται ἐξ ἐργασίας χρησίου ἀποτελέσματος.

Ἡ οὐσία τῶν πραγμάτων πρέπει νὰ ἐξετάζηται. Ἡ ἰδέα τοῦ νομίσματος πλανᾷ. Τὸ νὰ ζητῆται ἡ διὰ χρημάτων συνδρομὴ ὄλων τῶν πολιτῶν, πρὸς ἔργον κοινῆς ὠφελείας, εἶναι πράγματι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ζητῆται ἡ διὰ προσωπικῆς ἐργασίας συνδρομὴ· διότι ἕκαστος διὰ τῆς ἐργασίας του πορίζεται τὰ χρήματα, ἀπερ ὀφείλει νὰ συνεισφέρῃ. Νὰ ἐνώσητε ὅλους τοὺς πολίτας, ἵνα τοὺς ὑποχρεώσετε νὰ ἐκτελέσωσι δι' ἀγγραείας ἔργον τοῖς πᾶσιν ὠφέλιμον, ἔχει καλῶς. Ἄλλὰ νὰ τοὺς ἐνώσετε καὶ ν' ἀπαιτήσετε νὰ κατασκευάσωσιν ὁδὸν, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν θὰ διέλθῃ, νὰ οἰκοδομήσωσιν ἀνάκτορον, ἔνθα οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν θὰ κατοικήσῃ, τοῦτο δὲ λόγῳ δῆθεν ὅτι τοῖς προμηθεύετε ἐργασίαν, εἶναι παράλογον. Βεβαίως δὲ θὰ εἶχον δίκαιον νὰ σᾶς εἴπωσιν· «ἡ ἐργασία αὕτη δὲν μᾶς παρέχει καμμίαν ὠφέλειαν· κάλλιον ἐργαζόμεθα διὰ λογαριασμόν μας»

Ὁ τρόπος τῆς διὰ χρημάτων συνδρομῆς καὶ οὐχὶ διὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας δὲν μεταβάλλει τὰ γενικὰ ἀποτελέσματα. Μία μόνη

διαφορά υπάρχει μεταξύ των δύο συστημάτων' δια τῆς προσωπικῆς ἐργασίας ἢ ζημία βραύνει ὅλους, ἐν ᾧ διὰ τῆς εἰς χρήματα καταβολῆς οἱ δημόσιοι ὑπηρετῶν ἀπαλλάττονται τοῦ σχετικοῦ μέρους τῆς ζημίας καὶ ἐπιβρίπτουσιν αὐτὴν πρόσθετον εἰς τοὺς ἐπιβεβαρημένους ἤδη συμπολίτας των.

Εἰς τὴν ἐφημερίδα «Σύνταγμα» περιείχετο ἄρθρον, ἐν ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐλέγετο· «Ἡ κοινωνία συντρέχει καὶ υποθάλλει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐργασίας, ἐπιχειροῦσα διὰ τοῦ Κράτους, διὰ τῶν νομῶν, διὰ τῶν δήμων ἔργα δημόσια, κατ'ἀλληλα πρὸς ἐνασχόλησιν τῶν ἀργῶν βραχιόνων.»

Ὡς μέτρον προσωρινόν, ἐν καιρῷ κρίσεως, δριμύως π.χ. χειμῶνος, ἢ μεσολάβησις αὕτη τῶν φορολογουμένων δύναται νὰ ἔχη ἀγαθὰ ἀποτελέσματα. Ἐνεργεῖ τότε ὡς ἐνεργοῦσιν αἱ ἀσφάλεια. Δὲν προσθέτει βεβχίως τίποτε οὔτε εἰς τὴν ἐργασίαν, οὔτε εἰς τὸ ἡμερομίσθιον· ἀφαιρεῖ τὸν κινῆσιν ἐργασίαν καὶ ἡμερομίσθιον ἐκ τῶν συνήθων καιρῶν, ἵνα πορίσῃ ταῦτα μετὰ ζημίας μὲν, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης, εἰς τοὺς ἐνδεεῖς ἐργάτας ἐν χαλεποῖς χρόνοις.

Ἄλλ' ὡς μέτρον διαρκές, γενικόν, συστηματικόν εἶναι μυκτηρισμὸς, ἀντίφασις, εἶναι τὸ φύσει ἀδύνατον. Δεικνύει μὲν βεβχασμένην τινὰ ἐργασίαν, τὸ ὀρώμενον, κρύπτει δὲ πολλὴν ἄλλην ἐμποδιζομένην, τὸ μὴ ὀρώμενον.

^{Ἐπιταί συνέχεια.}

I. B.

Θεοδώρου Δὲ Χελδραῆχ

ΤΑ ΦΥΤΑ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ

ὑπὸ Σπ. Μηλιαράχ.

Ἡ διασπορὰ τῶν φυτῶν ἐπὶ τῆς γῆνης ἐπιφανείας ἔνεκα πολλῶν αἰτίων δὲν εἶνε ἀπανταχοῦ ἢ αὐτῆ, οὔτε ἀπανταχοῦ ὁμοιόμορφος. Ἐκάστη ζώνη τῆς γῆς ἔχει τὰ ἴδια αὐτῆ φυτὰ, καὶ διακρίνεται κατὰ τὸν μείζονα ἢ ἐλάσσονα πλοῦτον τῶν ἐπ' αὐτῆς φυομένων φυτῶν, κατὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν, κατὰ τὸν χρωματισμὸν τῶν ἀνθέων, τὴν ποικιλίαν ἢ ἀφθονίαν τῶν εἰδῶν. Ἀπὸ τοῦ πόλου χωροῦντες πρὸς τὸν ἰσημερινὸν καὶ καταλείποντες τὰ σπανίζοντα, νανοφυτῶν, καὶ ἄχροα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄνθη φέροντα φυτὰ τῶν παγερῶν χωρῶν τοῦ βορῆ, ἀπαντῶμεν κατὰ μικρὸν μείζονα ἀφθονίαν φυτῶν, μεγάλων κατὰ τὸ ἀνάστημα, φερόντων ἄνθη εὐχροα, μεγαλοπρεπῆ καὶ ἡδύοσμα· ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ τέλος αὐτοῦ καὶ παρ' αὐτῷ, ἦτοι ἐπὶ τῶν τροπικῶν, εἶνε τὰ φυτὰ δαψιλέστερον διαδεδομένα καὶ κατὰ μέγεθος καὶ κάλλος πολὺ τῶν ἄλλων διάφορα. Οἱ λειχῆνες τῶν πόλων, αἱ πόκι καὶ τὰ θρύα ἀντικαθίστανται αὐτόθι ὑπὸ τῶν ἐρεικῶν, τῶν πτεριδῶν, τῶν φοινίκων, τῆς ἐλαίας, τῶν εὐκαλύπτων καὶ τῶν περικαλλοκύλων ὀρχιδοειδῶν· τὸ ἡλιακὸν φῶς καὶ ἡ ζεῖδιωρος θερμότης

μεταβάλλουσι τοὺς χυμοὺς τῶν φυτῶν εἰς τὰ ἡδύτερα ἀρώματα καὶ εἰς τὰ λαμπρότερα χρώματα.

Ἐκ τῆς διαφορᾶς ταύτης τῶν φυτῶν κατὰ τόπους ὀρυκθέντες οἱ βοτανικοὶ διήρσαν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς κατὰ ζώνας, ἀναλόγως τῆ διαίρεσει τῆς γεωγραφίας. Ἐπειδὴ δὲ τὰ φυτὰ εἶνε διάφορα, οὐ μόνον κατὰ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τῶν ἐφ' ὧν φύονται τόπων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ὕψος αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, δι' οὗ προσεγγίζουσι καθ' ὁμοιότητα πρὸς τὰ φυτὰ τῶν ἀρκτικῶν τόπων, διὰ τοῦτο ἐπίτινος χώρας ὕψηλης ἢ ἐπὶ τινος ὄρους δυνάμεθα νὰ ἀπαντήσωμεν φυτὰ μὴ ἀνήκοντα ποσῶς εἰς τὴν ζώνην ἐκεῖνην. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἄλλα τοπικὰ αἰτία ἐπιδρῶσι διὰ τῆς προσαρμοστικῆς αὐτῶν δυνάμεως καὶ ἐπέδρασαν εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν φυτῶν τῶν διαφόρων τόπων, οἷα εἶνε π.χ. ἡ θάλασσα, ἢ μετριάζουσα τὸ δριμύ τῶν ψυχρῶν τόπων, τὰ ὕδατα, τὸ ἔδαφος καὶ ἄλλα πολλά. Ἐνεκα τῶν αἰτίων λοιπῶν τούτων καὶ ὁ χρόνος τῆς βλαστῆσεως τῶν φυτῶν, ἢ ἄνθησις καὶ καρποφορία, ἢ φυλλοφορία καὶ ἡ φυλλοβολία, διαφέρουσι τὰ μέγιστα κατὰ τόπους. Ἐκ τούτου δύναται τις νὰ εἰκάσῃ πόσω τόπος τις δύναται ἐνίοτε νὰ ἦνε διάφορος ἐτέρου συνόρου, καὶ πόσω ἢ σπουδῆ τῶν φυτῶν χώρας τινὸς καθ' ὅλας αὐτῶν τὰς ἐπόψεις εἶνε σπουδαία, οὐ μόνον πρακτικῶς, ἀλλὰ καὶ θεωρητικῶς, ὡς συμβάλλουσα πρὸς κατανόησιν τῆς ὅλης χωρολογικῆς τῶν φυτῶν διασπορᾶς καὶ ἐξήγησιν τῶν αἰτίων δι' ὧν προεκλήθη ἢ μεγίστη αὕτη ποικιλία ἀπὸ τῶν ἀπλῶν καὶ πρωτογόνων τύπων κατὰ τὸ μέγα διάστημα τῶν αἰώνων.

Ἐκ τῶν διαφόρων ζωνῶν, εἰς ἃς διηρέθη ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς, ἢ περὶ τὴν Μεσόγειον ζώνην, ὅφ' ἦν ὑπάγεται καὶ ἡ Ἑλλάς, εἶναι ἡ μάλλον σύμμετρος καὶ σαφέστερον ὀρισμένη. Χειμῶνες ἦπιοι καὶ θέρη σχεδὸν ἄνευ βροχῶν εἰσὶ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῶν ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ κειμένων χωρῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἰδιάζουσα αὕτη τοῦ κλίματος ἰδιότης ἐπέδρασε σπουδαίως καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν τῶν χωρῶν τούτων, καὶ ἡ φυτικὴ αὐτῶν ἱστορία εἶνε ἰδιάζουσα. Ἡ ἐλαία εἶνε τὸ χαρακτηριστικώτατον αὐτῶν δένδρον· μετ' αὐτὴν ἔρχονται τὰ σιτηρά, ἢ ἀμπελος, τὰ κίτροειδῆ (ἔσπεριδοειδῆ), αἱ συκαί, ὁ βάμβαξ καὶ αὐτὸς ὁ φοῖνιξ καὶ τὸ σαχχαροκάλαμον. Ἐτερος ἰδιάζων χαρακτήρ τῶν χωρῶν τούτων εἶνε καὶ ὁ πλοῦτος αὐτῶν εἰς ἀειφύλλα δένδρα καὶ θάμνους· διότι αὐτόθι θάλλουσι ἐς αἰεὶ ἡ ῥοδοδάφνη καὶ ἡ μυρσίνη, ἡ δάφνη, ἡ ἐλαία, αἱ δρυς· πρὸς δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀκνθῶν, δι' οὗ καλύπτονται αἱ ἀγεώργητοι καὶ ἐρημοὶ ἐκτάσεις.

Ἄλλ' ὁ χαρακτήρ οὗτος τῆς φυτικῆς διανομῆς δὲν εἶνε καὶ ἐπὶ τῶν χωρῶν τούτων ἀπαν·